

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē yuddhakāṇḍē

॥ aṣṭacatvāriṃśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ aṣṭacatvāriṃśaḥ sargaḥ ॥

sītāyā vilāpastrijaṭayā tasyā bōdhanam
śrīrāmālakṣmaṇayōrjīvitāvasthām pratyāyya tatō laṅkāyām
nivartanam ca

bhartāram nihataṃ drṣṭvā
lakṣmaṇam ca mahābalaṃ |
vilālāpa bhṛśam sītā
karuṇam śōkakarśitā || 6.48.1 ||

ūcurlākṣaṇikā yē māṃ
putriṇyavidhavēti ca |
tē'dya sarvē hatē rāmē
jñāninō'nṛtavādinaḥ || 6.48.2 ||

yajvanō mahiṣīm yē mā -
mūcuḥ patnīm ca satriṇaḥ |
tē'dya sarvē hatē rāmē
jñāninō'nṛtavādinaḥ || 6.48.3 ||

vīrapārthivapatnīnām
yē vidurbhartṛpūjitām |

tē'dya sarvē hatē rāmē
jñāninō'nṛtavādinaḥ || 6.48.4 ||

ūcuḥ saṃśravaṇē yē māṃ
dvijāḥ kārtāntikāḥ śubhām |
tē'dya sarvē hatē rāmē
jñāninō'nṛtavādinaḥ || 6.48.5 ||

imāni khalu padmāni
pādayōrvai kulastriyaḥ |
ādhirājyē'bhiṣicyantē
narēndraiḥ patibhiḥ saha || 6.48.6 ||

vaidhavyaṃ yānti yairnāryō -
'lakṣaṇairbhāgyadurlabhāḥ |
nātmanastāni paśyāmi
paśyantī hatalakṣaṇā || 6.48.7 ||

satyanāmāni padmāni
strīṇāmuktāni lakṣaṇaiḥ |
tānyadya nihatē rāmē
vitathāni bhavanti mē || 6.48.8 ||

kēśāḥ sūkṣmāḥ samā nīlā
bhruvau cāsaṃhatē mama |
vṛttē cārōmakē jaṅghē
dantāścāviralā mama || 6.48.9 ||

śaṅkha nētrē karau pādau
gulphāvūrū samau citau |

anuvṛttanakhāḥ snigdhāḥ
samāścāṅgulayō mama || 6.48.10 ||

stanau cāviralau pīnau
māmakau magnacūcukau |
magnā cōtsēdhanī nābhiḥ
pārśvōraskaṃ ca mē citam || 6.48.11 ||

mama varṇō maṇinibhō
mṛdūnyaṅgaruhāṇi ca |
pratiṣṭhitāṃ dvādaśabhi -
rmāmūcuḥ śubhalakṣaṇām || 6.48.12 ||

samagrayavamacchidraṃ
pāṇipādaṃ ca varṇavat |
mandasmitētyēva ca māṃ
kanyālākṣaṇikā viduḥ || 6.48.13 ||

ādhirājyē'bhiṣēkō mē
brāhmaṇaiḥ patinā saha |
kṛtāntakuśalairuktaṃ
tat sarvaṃ vitathīkṛtam || 6.48.14 ||

śōdhayitvā janasthānaṃ
pravṛttimupalabhya ca |
tīrtvā sāgaramakṣōbhyaṃ
bhrātarau gōṣpadē hatau || 6.48.15 ||

nanu vāruṇamāgnēya -
maindraṃ vāyavyamēva ca |

astram brahmaśiraścaiva

rāghavau pratyapadyata || 6.48.16 ||

adṛśyamānēna raṇē

māyayā vāsavōpamau |

mama nāthāvanāthāyā

nihatau rāmalakṣmaṇau || 6.48.17 ||

nahi dṛṣṭipatham prāpya

rāghavasya raṇē ripuḥ |

jīvan pratinivartēta

yadyapi syānmanōjavaḥ || 6.48.18 ||

na kālasyātibhārō'sti

kṛtāntaśca sudurjayaḥ |

yatra rāmaḥ saha bhrātrā

śētē yudhi nipātitaḥ || 6.48.19 ||

na śōcāmi tathā rāmaḥ

lakṣmaṇam ca mahāratham |

nātmānaḥ janānīḥ cāpi

yathā śvaśrūḥ tapasvinīm || 6.48.20 ||

sā tu cintayatē nityam

samāptavratamāgatam |

kadā drakṣyāmi sītām ca

lakṣmaṇam ca sarāghavam || 6.48.21 ||

paridēvayamānām tām

rākṣasī trijaṭābravīt |

mā viṣādaṃ kṛthā dēvi
bhartāyaṃ tava jīvati || 6.48.22 ||

kāraṇāni ca vakṣyāmi
mahānti sadṛśāni ca |
yathēmau jīvatō dēvi
bhrātarau rāmalakṣmaṇau || 6.48.23 ||

nahi kōpaparītāni
harṣaparyutsukāni ca |
bhavanti yudhi yōdhānāṃ
mukhāni nihatē patau || 6.48.24 ||

idaṃ vimānaṃ vaidēhi
puṣpakaṃ nāma nāmataḥ |
divyaṃ tvāṃ dhārayēnnēdaṃ
yadyētau gatajīvitau || 6.48.25 ||

hatavīrapradhānā hi
gatōtsāhā nirudyamā |
sēnā bhramati saṅkhyēṣu
hatakarṇēva naurjalē || 6.48.26 ||

iyam punarasambhrāntā
nirudvignā tapasvini |
sēnā rakṣati kākutsthau
mayā prītyā nivēditau || 6.48.27 ||

sā tvam bhava suvisrabdhā
anumānaiḥ sukhodayaiḥ |

ahatau paśya kākutsthau
snēhādētad bravīmi tē || 6.48.28 ||

anṛtaṃ nōktapūrvam mē
na ca vakṣyāmi maithili |
cāritrasukhaśīlatvāt
praviṣṭāsi manō mama || 6.48.29 ||

nēmau śakyau raṇē jētum
sēndrairapi surāsuraiḥ |
tādṛśam darśanam dṛṣṭvā
mayā cōdīritam tava || 6.48.30 ||

idaṃ tu sumahaccitraṃ
śaraiḥ paśyasva maithili |
visaṃjñau patitāvētau
naiva lakṣmīrvimuñcati || 6.48.31 ||

prāyēṇa gatasattvānāṃ
puruṣāṇāṃ gatāyuṣām |
dṛśyamānēṣu vaktrēṣu
paraṃ bhavati vaikṛtam || 6.48.32 ||

tyaja śōkaṃ ca duḥkhaṃ ca
mōhaṃ ca janakātmajē |
rāmalakṣmaṇayōrarthē
nādyā śakyamajīvitum || 6.48.33 ||

śrutvā tu vacanam tasyāḥ
sītā surasutōpamā |

kṛtāñjaliruvācēmā -

mēvamastviti maithilī || 6.48.34 ||

vimānaṃ puṣpakaṃ tattū

sannivartya manōjavam |

dīnā trijaṭayā sītā

laṅkāmeva pravēsitā || 6.48.35 ||

tatastrijaṭayā sārḍhaṃ

puṣpakādavaruhya sā |

aśōkavanikāmēva

rākṣasībhiḥ pravēsitā || 6.48.36 ||

praviśya sītā bahuvṛkṣakhaṇḍāṃ

tāṃ rākṣasēndrasya vihārabhūmim |

samprēkṣya sañcintya ca rājaputrau

paraṃ viśādaṃ samupājagāma || 6.48.37 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye
yuddhakāṇḍē aṣṭacatvāriṃśaḥ sargaḥ ||